

Ο Μακρόν αρνείται να επιτρέψει στην Αριστερά να κυβερνήσει

Έχουν περάσει πάνω από δύομισι μήνες από τότε που ο πρόεδρος Emmanuel Macron κάλεσε πρόωρες εκλογές για τη γαλλική Εθνοσυνέλευση, επικαλούμενος την ανάγκη «αποσαφήνισης της πολιτικής κατάστασης». Ωστόσο, τα αποτελέσματα της 7ης Ιουλίου οδήγησαν σε αδιέξοδο, με το στρατόπεδο του Macron να χάνει ογδόντα έξι έδρες και κανέναν συνασπισμό να μην επιτυγχάνει πλειοψηφία. Έκτοτε, η άρνησή του να διορίσει έκτοτε νέα κυβέρνηση εγείρει ερωτήματα για τη γαλλική συνταγματική τάξη, καθώς αυτή οδεύει σε αχαρτογράφητα νερά.

Αμέσως μετά την ψηφοφορία, η έκκληση του Μακρόν για «Ολυμπιακή εκεχειρία» προκάλεσε αμφιβολίες για το αν είχε πραγματικά αναγνωρίσει την ήττα του. Ύστερα, την περασμένη Δευτέρα, ανακοίνωσε ότι δεν θα ορίσει πρωθυπουργό από τη συμμαχία που ήρθε πρώτη σε ψήφους, το αριστερό Νέο Λαϊκό Μέτωπο (NLM - Nouveau Front Populaire/NFP). Τα κόμματα του NLM διαμαρτυρήθηκαν, επιμένοντας ότι η υποψήφια που συμφώνησαν από κοινού, η Lucie Castets, αξίζει μια ευκαιρία ως πρωθυπουργός.

Ο Μακρόν απέρριψε την Castets στο όνομα της «θεσμικής σταθερότητας» — ισχυριζόμενος ότι σε καμία περίπτωση δεν θα έπαιρνε ψήφο εμπιστοσύνης όταν το κοινοβούλιο θα επέστρεφε τον Οκτώβριο. Οι 193 έδρες του Νέου Λαϊκού Μετώπου απέχουν πολύ από την απαιτούμενη πλειοψηφία των 289 εδρών στην Εθνοσυνέλευση με τα 577 μέλη και θα χρειαζόταν βοήθεια άλλων κομμάτων για να νομοθετήσει. Ωστόσο, τα άλλα μπλοκ βρίσκονται σε ακόμη πιο αδύναμη θέση, με 166 έδρες για το στρατόπεδο του Macron και 142 για τους συμμάχους της Marine Le Pen.

Η Ανυπότακτη Γαλλία (France Insoumise) κατήγγειλε με σφοδρότητα ένα Μακρονικό «πραξικόπημα» κατά του εκλογικού αποτελέσματος. Ο ηγέτης της, Jean-Luc Mélenchon, είχε δεσμευθεί πρωτίτα να υποστηρίξει τυχόν κυβέρνηση της Castets, ακόμη και αν δεν είχε υπουργούς της Ανυπότακτης Γαλλίας — με αυτό τον τρόπο αποκάλυψε την μπλόφα του Macron, ο οποίος επέμενε ότι δεν θα επέτρεπε στο συγκεκριμένο κόμμα να αναλάβει την εξουσία. Τώρα, η Ανυπότακτη Γαλλία μπορεί να ισχυριστεί ότι ο Macron αρνείται να επιτρέψει γενικά στην Αριστερά να κυβερνήσει.

Επιπλέον, η Ανυπότακτη Γαλλία καλεί το κοινοβούλιο να εκδιώξει τον Macron στο όνομα του άρθρου 68 του Συντάγματος («παράβαση καθήκοντος»). Μέχρι στιγμής, αυτή η πρόταση έχει τύχει μικρής αποδοχής ακόμη και μεταξύ των συμμάχων της στο NLM, των Πράσινων, των Σοσιαλιστών και των Κομμουνιστών, αν και ορισμένοι από αυτούς συμμετέχουν στο κάλεσμα για διαδήλωση στις 7

Σεπτεμβρίου για να διαμαρτυρηθούν για την κίνηση του Macron. Η Ανυπότακτη Γαλλία είναι ανυποχώρητη: το NLM έχει το δικαίωμα να προσπαθήσει να εφαρμόσει το πρόγραμμά του.

Η κατάσταση αυτή καθώς και το ευρύτερο αδιέξοδο που αποτυπώνεται, αναδεικνύουν πόσο επείγον είναι το αίτημα της Ανυπότακτης Γαλλίας για συνταγματική μεταρρύθμιση που θα θέσει τέλος στις οιονεί μοναρχικές εξουσίες του προέδρου. Η συζήτηση για ένα αντιδημοκρατικό «πραξικόπημα» μπορεί να φαίνεται υπερβολική όταν η αξίωση του NLM να κυβερνήσει βασίζεται σε ποσοστό κάτω του ενός τρίτου των ψήφων. Όμως, η υπεράσπιση της δημοκρατικής επιλογής μπορεί επίσης να είναι το κλειδί για να ξεπεραστεί αυτή η συνθήκη — και να τεθούν νέες πολιτικές διαχωριστικές γραμμές.

Αδιέξοδο

Στην πραγματικότητα, μια κυβέρνηση μειοψηφίας υπό την ηγεσία του Νέου Λαϊκού Μετώπου θα δυσκολευόταν να προωθήσει σημαντικές μεταρρυθμίσεις, δεδομένου ότι θα εξαρτόνταν από βουλευτές άλλων κομμάτων για να νομοθετήσει. Τα καλέσματα σε διαδηλώσεις για την υποστήριξη των πολιτικών της δεν θα αρκούσαν για να ξεπεράσουν αυτό το πρόβλημα. Όμως, μια τέτοια κυβέρνηση θα ήταν πολύτιμη. Θα μπορούσε, επιτέλους, να επιτρέψει μια ψηφοφορία για την αύξηση της ορίων συνταξιοδότησης του Macron (ή, ακριβέστερα, για την κατάργησή τους) και να θέσει σε δοκιμασία το κόμμα της Le Pen για το αν θα μπλοκάρει μέτρα όπως η αύξηση του κατώτατου μισθού ή τα πλαφόν στους λογαριασμούς ενέργειας.

Η Ανυπότακτη Γαλλία είναι εκφραστής αυτών των κοινωνικών πολιτικών αλλά και υπερασπιστής μιας καταπιεσμένης δημοκρατίας. Αν στις επαναληπτικές εκλογές της 7ης Ιουλίου οι αριστεροί ψηφοφόροι προσήλθαν μαζικά για να υποστηρίξουν ακόμη και τους μακρονικούς και κεντροδεξιούς υποψηφίους ενάντια στη Le Pen –διατηρώντας το «ρεπουμπλικανικό μέτωπο» έναντι της ακροδεξιάς– ο πρόεδρος τους το ανταποδίδει τώρα με το να παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αριστερή δύναμη ως έκνομη απειλή για τους θεσμούς της Γαλλίας.

Η λαϊκή απήχηση των επιθέσεων της Ανυπότακτης Γαλλίας στον Macron οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην απέχθεια απέναντι στην αλαζονεία του προέδρου. Ωστόσο, παρότι ορισμένοι σχολιαστές ερμηνεύουν το ζήτημα με στενά προσωπικούς όρους, αντανακλά επίσης τις υπερεξουσίες της γαλλικής προεδρίας και τη χρήση τους από τον Macron.

Αυτό φάνηκε ιδιαίτερα στη μάχη του 2023 για την αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης, μια πολιτική που απορρίπτονταν από μια πλειοψηφία άνω του 80% σε δημοσκοπήσεις καθώς και από τεράστιες διαδηλώσεις στους δρόμους. Η χρήση του άρθρου 49.3 του Συντάγματος επέτρεψε να περάσει αυτή η καθοριστική μεταρρύθμιση χωρίς κοινοβουλευτική ψηφοφορία, από μια κυβέρνηση που δεν διέθετε την πλειοψηφία των εδρών.

Προφανώς αυτό ήταν θέμα πολιτικού συσχετισμού δυνάμεων και όχι μόνο συνταγματικών ρυθμίσεων. Ακόμη και το άρθρο 49.3 θα μπορούσε να ξεπεραστεί με μια ψηφοφορία για την ανατροπή του πρωθυπουργού (τότε, της Élisabeth Borne). Στο αποκορύφωμα της διαμάχης, τον Μάρτιο του 2023, η ψήφος δυσπιστίας δεν συγκέντρωσε πλειοψηφία στο κοινοβούλιο για εννέα ψήφους.

Στις πρόωρες εκλογές του καλοκαιριού, το στρατόπεδο του Macron έλαβε το 21% των ψήφων, αδυνατίζοντας ακόμα περισσότερο τη θέση του στο κοινοβούλιο. Αρνούμενος μια αλλαγή πορείας, ο Macron τώρα προτείνει μια συμφωνία μεταξύ των συμμάχων του, των κεντροδεξιών *Républicains* καθώς και μικρών κεντρώων και περιφερειακών δυνάμεων. Ο ηγέτης των *Républicains* έχει αποκλείσει έναν τέτοιο συνασπισμό — ακόμη και αν πραγματοποιούνταν, θα του έλειπαν τουλάχιστον εξήντα έδρες για την πλειοψηφία.

Παρόλα αυτά, το σύνταγμα της Γαλλίας — ένα [πλαίσιο](#) που δίνει μεγάλες εξουσίες στην κορυφή και το οποίο διαμορφώθηκε ως απάντηση στον αποτυχημένο αποικιακό πόλεμο στην Αλγερία- επιτρέπει στον πρόεδρο να κερδίσει χρόνο. Η σημερινή κυβέρνηση των μακρονικών με επικεφαλής τον Gabriel Attal έχει ήδη παραιτηθεί και παραμένει στη θέση της για να διεκπεραιώσει «τα καθημερινά ζητήματα». Όμως αυτό καθιστά αδύνατο για την αντιπολίτευση να την απομακρύνει μέσω ψήφου εμπιστοσύνης. Η κατάσταση αυτή έχει ήδη κρατήσει έξι εβδομάδες και δεν έχει συγκεκριμένο σημείο λήξης.

Δεδομένου ότι πρόωρες εκλογές δεν μπορούν να προκηρυχθούν εκ νέου μέχρι τον Ιούνιο του 2025, η Γαλλία φαίνεται έτοιμη για μια τεχνοκρατική λύση, πιθανώς έναν συνασπισμό μειοψηφίας που θα βασίζεται στους υποστηρικτές του Macron και θα έχει επικεφαλής κάποιον τυπικά «ανεξάρτητο» πρόσωπο. Ακόμη και για να περάσει τον προϋπολογισμό του επόμενου έτους αυτό το φθινόπωρο, θα πρέπει να στηριχθεί σε άλλα κόμματα, βασιζόμενη στο ότι αυτά ώστε μην την ανατρέψουν με ψήφο εμπιστοσύνης.

Παρότι ο απερχόμενος πρωθυπουργός Attal έχει προτείνει ένα μίνιμουμ σχέδιο προϋπολογισμού που θα επαναλαμβάνει τις φετινές δαπάνες αμετάβλητες για το 2025, δεν υπάρχει πραγματική προοπτική να διατηρηθεί η ίδια πορεία. Η Γαλλία έχει το δεύτερο υψηλότερο δημοσιονομικό έλλειμμα μεταξύ των χωρών της Ευρωζώνης (5,5%) και κινδυνεύει με κυρώσεις της ΕΕ για την [επιβολή περικοπών](#).

Τα μέτρα απέναντι σε αυτές τις παραβάσεις υπόκεινται σε πολιτικό έλεγχο. Όμως, ακόμα και όταν ο Επίτροπος Οικονομίας της ΕΕ, Paolo Gentiloni, αρνείται την «επιστροφή στη λιτότητα», μπορούμε κάλλιστα να φανταστούμε ότι μια αριστερή γαλλική κυβέρνηση θα αντιμετώπιζε περισσότερες πιέσεις από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς, προκειμένου να «δώσει το παράδειγμα», από ό,τι ένας τεχνοκρατικός συνασπισμός ευθυγραμμισμένος με τον Macron.

Συγχρόνως, αυτό αναδεικνύει τα όρια μιας (σχεδόν τελείως υποθετικής) κυβέρνησης του Νέου Λαϊκού Μετώπου. Η δεξιά πτέρυγα των Σοσιαλιστών και των Πρασίνων είναι πιο κοντά στην ατζέντα του Macron παρά της ριζοσπαστικής αριστεράς και αντιδρούν στην ηγεμονία που θεωρεί ότι έχει ο Mélenchon εντός του ΝΑΜ. Μια αριστερή κυβέρνηση μειοψηφίας θα ήταν εξαιρετικά ευάλωτη στο ρόλο αυτών των δυνάμεων, αξιοποιώντας την πίεση του μακρονικού στρατοπέδου και των Βρυξελλών.

Είναι πολύ πιθανό ότι ακόμη και οι δεξιοί σοσιαλιστές δεν θα επιλέξουν τώρα να συμπορευτούν με τον Macron — ειδικά με δεδομένο ότι βρίσκεται στην τελική φάση της προεδρίας του. Όμως,

προσωπικότητες όπως ο πρώην πρόεδρος François Hollande και ο πρώην πρωθυπουργός του, Bernard Cazeneuve, παραμένουν προσηλωμένοι στην αποδυνάμωση της Αριστεράς και ειδικότερα στην αντίσταση απέναντι στην επιρροή της Ανυπότακτης Γαλλίας επί του ΝΛΜ.

Ψηφίστε Ξανά, Ψηφίστε Καλύτερα

Οι θέσεις των δυνάμεων αυτών έχουν σαφή προσανατολισμό στις μελλοντικές εκλογές, δηλαδή στις προεδρικές εκλογές του 2027 αλλά και στις νέες βουλευτικές εκλογές, εάν η Γαλλία χρειαστεί να επανεκλέξει την Εθνοσυνέλευση το καλοκαίρι του 2025. Η Ανυπότακτη Γαλλία παρουσιάζεται ως εγγυήτρια της ενότητας του ΝΛΜ καθώς γνωρίζει ότι πολλοί στον συνασπισμό θα προτιμούσαν να σπάσουν παρά να διατηρήσουν τη συμμαχία.

Στις ευρωεκλογές του Ιουνίου, όπου τα αριστερά κόμματα κατέθεσαν χωριστά ψηφοδέλτια, η Ανυπότακτη Γαλλία (με 10%) δεν ήταν η μεγαλύτερη δύναμη· έμεινε πίσω από τον συνδυασμό του Σοσιαλιστικού Κόμματος που, με επικεφαλής τον φιλελεύθερο Raphaël Glucksmann κατέκτησε 14%. Παρότι αυτές οι εκλογές χαμηλής συμμετοχής, με ένα εκλογικό σώμα κυρίως μεσαίων στρωμάτων, ήταν εξ αρχής πιθανότερο να ευνοήσουν μια πιο ήπια αριστερά, φάνηκε συγχρόνως να δίνουν ώθηση στο στρατόπεδο του Glucksmann — το οποίο ξεχάστηκε γρήγορα από τις πρόωρες κοινοβουλευτικές εκλογές και τη δημιουργία του ΝΛΜ.

Αναμφίβολα, τα πιο κεντρικά στελέχη που εκλέχθηκαν στο πλαίσιο του ΝΛΜ θα προτιμούσαν να υποστηρίξουν μια κυβέρνηση Macron παρά μια αποφασιστικά αριστερή κατεύθυνση. Όμως συνολικά, η στάση της Ανυπότακτης Γαλλίας τα τελευταία τρία χρόνια -που συνδυάζει τα καλέσματα για ενότητα της Αριστεράς με μια σθεναρή υπεράσπιση των θέσεων της- έχει αποτρέψει τις συχνές προσπάθειες να περιθωριοποιηθεί το κόμμα και να έχει ο Mélenchon την κατάληξη του Corbyn, απονομιμοποιημένος και ανυπόληπτος. Η ανακούφιση που ένιωσε η Ανυπότακτη Γαλλία το βράδυ της 7^{ης} Ιουλίου ήταν, συγχρόνως, ένας πανηγυρισμός για την αποτυχία αυτών των προσπαθειών.

Μήπως η παραίτηση υποψηφίων υπέρ των μακρονικών προκειμένου να νικήσουν τη Le Pen αποτυπώνει την αφέλεια της Ανυπότακτης Γαλλίας; Όχι. Εδώ και χρόνια, ο Macron παρουσιάζει αυτή την αριστερή δύναμη ως εξίσου επικίνδυνη με την ακροδεξιά και δεν υπήρχε καμία πιθανότητα ομαλής συνεργασίας μαζί του. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι δεν θα διορίσει κυβέρνηση υπό την ηγεσία του ΝΛΜ και δεν υπάρχει επαρκής πίεση που θα τον ανάγκαζε να το κάνει. Η Ανυπότακτη Γαλλία διακηρύσσει το δικαίωμα της Αριστεράς να κυβερνήσει για να εκθέσει τον Μακρόν και να δείξει ότι δεν ενδιαφέρεται μόνο για τη διαμαρτυρία.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι βρίσκεται μπροστά σε έναν δύσβατο δρόμο. Η Ανυπότακτη Γαλλία είναι με διαφορά η μεγαλύτερη δύναμη του «αριστερού λαϊκισμού» στην Ευρώπη και η Γαλλία δεν έχει καταστεί μια ακόμα χώρα, όπως πολλές άλλες, όπου η πολιτική περιορίζεται σε μια σύγκρουση μεταξύ φιλελεύθερων και εθνικιστών. Σαφώς, ένας σημαντικός παράγοντας σε αυτό είναι οι κινητοποιήσεις της εργατικής τάξης για το βιοτικό επίπεδο. Όμως, εκτός από τη σθεναρή υπεράσπιση αιτημάτων όπως η επιστροφή των ορίων συνταξιοδότησης στα εξήντα έτη, η

Ανυπότακτη Γαλλία τοποθετείται συγχρόνως ως υπερασπιστής των ρεπουμπλικάνικων αξιών και μιας προοπτικής διεύρυνσης της γαλλικής ταυτότητας.

Επιπλέον, αυτό συνδέεται με το όραμα της δημοκρατικής αλλαγής. Το σημερινό αδιέξοδο και ο κίνδυνος μιας κυβέρνησης τεχνοκρατών και πολιτικών λιτότητας αναδεικνύει την ανάγκη για ένα διαφορετικό συνταγματικό μοντέλο που θα βασίζεται σε μεγαλύτερο έλεγχο από τα κάτω και σε αναλογική εκπροσώπηση του εκλογικού σώματος. Επί δεκαετίες, οι νεοφιλελεύθερες αντιμεταρρυθμίσεις προχωρούσαν σχεδόν ανεξάρτητα από τα εκλογικά αποτελέσματα. Η στρατηγική της Ανυπότακτης Γαλλίας για την προσέλκυση όσων απέχουν εστιάζει έντονα σε αυτό το δημοκρατικό έλλειμμα — επιμένοντας ότι θα διοχετεύσει επιτέλους την απογοήτευσή τους σε πολιτική αλλαγή.

Αν η Γαλλία βρίσκεται σήμερα στην Πέμπτη Δημοκρατία της, συνήθως ο δρόμος προς μια νέα συνταγματική τάξη βασίζεται είτε σε στρατιωτικές ήττες είτε σε πραξικοπήματα. Σήμερα, φαίνεται ότι το βασικό εργαλείο για την κίνηση προς μια Έκτη Δημοκρατία είναι, παραδόξως, οι ίδιες οι προεδρικές εκλογές — η ανάληψη των συγκεντρωτικών εξουσιών του αξιώματος αυτού προκειμένου να ξεκινήσει μια διαδικασία συνταγματικής αλλαγής. Προς το παρόν, η Ανυπότακτη Γαλλία έχει ασφαλώς κάθε δικαίωμα να διεκδικεί το δικαίωμα του Νέου Λαϊκού Μετώπου να κυβερνήσει και να καταγγέλλει τις τεχνοκρατικές λύσεις του Macron.

Μετάφραση του Αλέξανδρου Μινωτάκη